

Євгенія Левенець

ФУНКЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

У запропонованій статті аналізуються основні функціональні напрями діяльності центральних органів виконавчої влади, зокрема в Україні. Виділяються групи функцій політико-адміністративного, управлінського, нормотворчого та соціального характеру. Аналізується їхній зміст та можливі точки перетину функцій, що є основою для подальших досліджень підвищення ефективності державної влади.

Ключові слова: *державна влада, центральні органи виконавчої влади, оптимізація функцій держави*

In the article analyzes the basic functional areas of the central authorities, particularly in Ukraine. Select the group policy features, administrative, management, the legislative and social nature. Analyzed their content and possible functions of the intercept, which is the basis for further research efficiency of the government.

Key words: *state power, central government, optimization of functions of the state*

Діяльність сучасної державної влади у першу чергу спрямовується на підтримку стабільності політичної системи та режиму. Конкретні форми та кроки відповідних дій владних інститутів різняться залежно від типу політичного режиму, але структура методів та спосіб досягнення цієї мети практично всюди однакова. У процесі реалізації владних повноважень перед державними органами постають завдання, які, по суті, є їхніми функціями. Таким чином, зрозуміло, що функціональна складова діяльності державної влади є фактично визначальною в процесі їхньої діяльності. І саме увага до неї складає основу пошуку шляхів оптимізації державного управління, зокрема підвищення ефективності системи виконавчої влади.

Актуальність та цікавість дослідницької уваги до функціонального рівня державної і політичної влади пояснюється також ще кількома важливими моментами. По-перше, центральні органи виконавчої влади вже самі по собі покликані виконувати одну з головних функцій державного управління – реалізацію конкретних кроків в межах тієї чи іншої політики. Це лежить основі фундаментального змісту цього інституційного напрямку, що полягає у реалізації саме виконавських функцій, практичної політичної та організаційної роботи у державі. По-друге, у політичній науці сьогодні триває вдосконалення термінологічного та методологічного апарату, що позначається на перегляді, трансформації чи модернізації окремих постулатів. Це стосується й загальновідомої концепції поділу влади на три відносно автономні гілки – законодавчу, виконавчу та судову. Нині, і в першу чергу завдяки неоінституціональному підходу, значна частина дослідників сходиться на думці, що більш доречним є функціональний підхід, у межах якого увага зосереджується на функціональних особливостях всієї системи владних інститутів. Нарешті, по-третє, саме функціональний підхід є головним під час аналізу змісту та моделей оптимізації державного апарату, оскільки дозволяє виявляти «сильні» та «слабкі» сторони органів влади, переплетіння функцій та загальну неефективність організаційної структури.

Окреслений предмет дослідження, звісно, не є новим. І якщо загальнометодологічними підходом до окресленої

проблематики можна визначити неоінституціоналізм, то змістовне наповнення відповідних дослідницьких проектів ґрунтується на багатьох напрацюваннях суміжних наук та напрямів – політології, права, соціології, економіки. В Україні цим питанням вже достатньо тривалий час займаються такі вчені, як: В. Авер'янов, Д. Єльчанінов, А. Коваленко, В. Малиновський, В. Солових тощо. Однак, політичний час є доволі динамічним і тому питання оптимізації державного управління є постійно актуальним, що потребує відповідного вдосконалення концептуально-методологічного апарату та підходів для реалізації системного реформування, що, зокрема, постало й перед політичним керівництвом сучасної України.

Розуміння цього є підставою для визначення мети запропонованої статті як вивчення та опис основного змісту функціонального навантаження центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ). Відповідно, завдання статті полягатимуть у нормативному та ситуативному аналізі та співставленні функцій ЦОВВ та виявленні шляхів для вдосконалення владно-адміністративного апарату.

Потрібно відзначити, що функції центральних органів виконавчої влади у науковій літературі дуже тісно переплітаються з основними функціями державного управління. Їх достатньо багато, але основні з них, відповідно до завдань державних органів, можна звести до наступних: політико-адміністративні (управлінські), нормотворчі (законодавчої ініціативи) та соціальні (гуманітарні, економічні, надання послуг тощо). Такий поділ є достатньо умовним, але його корисність саме у такому вигляді полягає у широких можливостях для інституційного аналізу з метою подальшої оптимізації владних структур. Так, сутність першої групи функцій полягає в організації взаємодії та налагодженні механізму управління, що забезпечують функціонування та стабільність самого державного органу в системі державної влади. До другої групи ми віднесли функції законодавчої ініціативи, що представляють собою процеси створення правових документів, що регламентують ту чи іншу діяльність. Також в межах вивчення цієї групи функцій варто визначити основні форми взаємодії з центральним законодавчим органом – Верховною Радою

України. Нарешті, останню групу представляють функції, що пов'язані із взаємодією з населенням – надання адміністративних послуг, економічні зв'язки, реалізація духовного та соціального потенціалу громадян. Подальше дослідження функціоналу ґрунтуватиметься на основі саме такого підходу.

Аналізуючи першу функціональну групу варто зазначити, виконавчі функції тісно переплетені у науковій літературі з основними функціями держави. І хоча, різниця між ними суттєва, для функціонально-структурного аналізу їх дійсно можна ототожнювати з урахуванням окремих особливостей. Головною функцією ЦОВВ є державне управління, яке включає до себе виконавчі та розпорядчі елементи. Діяльність, якою замаються виконавчі органи є, відповідно, державною і реалізується ними у правовому полі держави завдяки загальним та специфічними методам, притаманним тій чи іншій галузі управління. Водночас, державне управління всіма сферами державного і суспільного життя не є виключною функцією органів виконавчої влади[2, с. 210]. А це зумовлює той факт, що функції органів виконавчої влади повністю не співпадають з функціями державного управління, оскільки їх виконують й інші суб'єкти, які визначені Конституцією України, але не відносяться до органів виконавчої влади. Маються на увазі органи місцевого самоврядування, адміністрації державних підприємств, інститути громадянського суспільства. Крім цього, очевидно, що не всі дії державних органів можна кваліфікувати як управлінські, що також зумовлює певну плутанину в цій сфері. Саме тому часто вчені для уникнення непорозумінь та дотримання понятійно-термінологічної точності досліджень функції виконавчої влади ототожнюють з функціями державного управління, оскільки воно і все, що з ним пов'язано лежить в основі всієї діяльності, що здійснюється виконавчою владою. Більше того, зміст виконавчої влади органічно пов'язаний зі змістом управлінської діяльності держави[1], що проявляється навіть у тому, що на законодавчому рівні сьогодні категорія «орган державного управління» є тотожною терміну «орган виконавчої влади».

Основа мета і завдання будь-якого ЦОВВ визначається відповідно до напрямів політики держави. У самому

широкому плані політико-адміністративні функції діляться на внутрішньо- та зовнішньополітичні. Внутрішньополітичні функції спрямовуються спрямовані на зміцнення суспільних відносин, закріплення та підтримку державного устрою. Ці функції визначають основні принципи функціонування державного механізму, взаємодії всередині держави між різними інститутами та є основним політичним засобом утримання та зміцнення державної влади. У свою чергу, зовнішньополітичні функції покликані забезпечити стабільність міжнародного положення держави, направлені на захист інтересів громадян, збереження територіальної цілісності держави.

Окрім зазначеного держава у широкому плані як інститут організації суспільного життя є носієм ще однієї загальної функції. Мається на увазі реалізація публічної влади, що підтримує суспільно-політичні цінності та створює дискурсивний ефект обговорення будь-якої проблеми чи питання будь-якої сфери чи напряму політики. Відповідно, апарат державного управління представляє собою механізм реалізації цієї функції. Публічна політика є окремим елементом реалізації державної влади, але неодмінним. У демократичному суспільстві публічність до того ж є профілактикою корупції і реалізації кримінальних сценаріїв, розвитку авторитарних тенденцій тощо. Публічна влада це і є, по суті, політичною функцією ЦОВВ. Зі стратегічних позицій ця функція полягає у визначенні мети та зрозумілого тактичного наповнення вектора суспільного розвитку. Будь-який орган виконавчої влади має публічні функції, які пов'язані з інформуванням населення про свою роботу, розкриттям змісту власної господарської діяльності, взаємодією з іншими органами чи персонами. Частково ці функції виділені нами в окремий блок, пов'язаний з реалізацією соціального змісту ЦОВВ. Проте суто політичні питання якраз стосуються механізмів обговорення, спільного вироблення певних рішень, які, поперше, стосуються безпосередньо діяльності того чи іншого органу виконавчої влади, а, по-друге, зачіпають більш широкі інтереси та стратегії груп чи навіть держави, але реалізація яких знов-таки залежить від відповідного конкретного органу влади.

На всіх етапах реалізації політико-адміністративних та управлінських функцій можна виокремити відповідно до аналітичного підходу оціночний аспект результатів. Мається на увазі, що основним критерієм діяльності всього державного апарату є ефективність. Критерії ефективності є різними, що залежить від основних функцій органу влади, тобто завдань, які він створений вирішувати. Крім цього, під час оцінки ефективності різні ЦОВВ вкрай важливим є аналіз системи горизонтальних та вертикальних взаємодій цього органу. Мається на увазі організація та реалізація взаємодії ЦОВВ з іншими органами влади, наділеними різними або схожими функціями, а також зміст відносин з вищими або нижчими шаблями влади, стосунків політичного та адміністративного керівництва з персоналом, відносини з громадянами та політичною й бюрократичною елітою.

На рівні реалізації повноважень вищих органів державної влади оцінка ефективності полягає у визначенні та аналізі мети, результатів, витрат на здійснення ними своїх функцій. В свою чергу на рівні оцінки ефективності системи взаємодії між різними органами влади, що уособлюють різні функціональні напрями (гілки влади в класичній інтерпретації), потрібно аналізувати зміст таких процесів як організація, планування, мотивація, контроль, прийняття рішень тощо. Саме такий підхід є корисним, на думку багатьох дослідників[3], під час відповідного вивчення ефективності державних органів влади. Відповідного до таких позицій основною передумовою ефективного функціонування органу державної влади є забезпечення належного рівня його внутрішньої організації. У свою чергу, внутрішня організація органу державної влади може розглядатися як процес його структурного упорядкування та функціонування, який відбувається залежно від мети та завдань, що постають перед ним.

Зазначена оцінка ефективності складає основу так званого «адміністративного менеджменту»[5]. З ним пов'язане адміністративне реформування, яке реалізується у багатьох країнах, зокрема у зв'язку з повою нових викликів та пріоритетних завдань, що стоять перед сучасними державами. Адміністративний менеджмент означає стиль

управління, який принципово відрізняється від наявних бюрократичних форм та методів. За спостереженнями деяких дослідників та експертів[7, с. 114–115] зміст цієї категорії дуже широкий і передбачає:

1) скорочення функцій, що реалізуються державою, делегування цих функцій недержавному сектору, концентрація зусиль держави на вирішенні особливо важливих стратегічних завдань;

2) прагнення до демократизації, надання громадянам можливостей брати участь у процесі прийняття рішень з боку органів влади, максимальне наближення діяльності останніх до кожного громадянина;

3) зниження рівня бюрократизації політико-адміністративних органів, зменшення регулюючих документів та настанов;

4) реорганізацію державних органів через утворення організаційних структур з більш чіткими повноваженнями, надання ряду органів самостійності (створення так званих агентств), децентралізація, раціоналізація самого адміністративного процесу;

5) поліпшення фінансового регулювання завдяки виділенню коштів під конкретні результативні програми, а також через прагнення до гнучкої бюджетної політики, внутрішнього обліку, використання ринкових механізмів;

6) орієнтацію управлінців виключно на кінцевий результат діяльності (врахування досвіду приватного сектору, визначення рівня оплати праці залежно від результатів, інші мотиваційні стимули; гнучке використання персоналу та сприяння підвищенню його кваліфікації).

Одне з провідних місць в адміністративному менеджменті займають питання взаємодії ЦОВВ в середині виконавчої системи та держави і суспільства загалом. Взаємодія між вищими органами виконавчої влади може відбуватися шляхом співпраці через різноманітні служби, діяльність яких має бути чітко регламентованою, що дозволить уникнути можливих непорозумінь в інституційній структурі держави у майбутньому.

Крім цього, важливим є те, що діяльність органів виконавчої влади знаходиться у правовому полі, яке визначено центральним законодавчим органом. В свою чергу,

виконавча влада займається безпосередньою реалізацією практично всіх правових норм, які прийняті законодавчою гілкою влади. В межах чітко визначеного правового поля ЦОВВ мають забезпечити механізм реалізації законодавчих норм, що відбувається якраз шляхом розробки й видання підзаконних актів. Вони володіють функцією регуляторів та допоміжних інструментів, що сприяють ефективному виконанню законів. Обмеження виконавчої влади відбувається шляхом її прямої підконтрольності вищим представницьким органами держави. Доведені факти порушень з боку ЦОВВ (вихід за межі діяльності або бездіяльність) або спірні питання вирішуються у правовому полі за сприяння судових органів, які виконують здебільшого контрольну функцію по відношенню як до виконавчих, так і законодавчих органів та органів місцевого самоврядування.

Виконавчі органи за своєю природою покликані виконувати волю саме законодавчої влади. Проте, вони також беруть активну участь у нормотворенні, причому на різних рівнях. По-перше, вони займаються компетентною розробкою (вивченням, систематизацією та аналізом) законодавчих актів для розвитку тієї чи іншої галузі чи політики, які потім виносяться на голосування парламенту (гарантоване право законодавчої ініціативи). По-друге, вони створюють підзаконні акти, які необхідні для повноцінної реалізації законів, прийнятих парламентом. І, нарешті, по-третє, ЦОВВ розробляють та контролюють виконання внутрішніх правових норм, які стосуються організації власної діяльності та взаємодії з іншими органами та громадянами. Здебільшого, останні документи затверджуються керівництвом цих органів або вищим керівництвом держави (наприклад, Президентом).

Норми, які регулюють діяльність ЦОВВ містять мету та основні завдання, визначає їх структуру та функціональну компетенцію, принципи побудови комунікації та взаємодії на всіх рівнях державно-політичної системи. Крім цього, вони регулюють організаційно-правові форми, способи та методи діяльності органів державного управління в загальній системі управління.

Основу компетенції ЦОВВ складають права та обов'язки, що мають бути чітко прописані в Положенні про цей

орган. Водночас, їх діяльність регламентується й іншими нормативними актами, формалізованими процедурами та, навіть неформальними практиками, що склалися в цій сфері. Управлінські функції виконавчого органу вказують на основні права та обов'язки, а також межі діяльності органу управління для реалізації покладених на нього функціональних напрямків, не розкриваючи, для чого реалізуються конкретні функції. Виконанню зазначених вимог відповідає чітке закріплення завдань, що стоять перед ЦОВВ. Цю тезу підтверджує й нормотворча практика, яка показує, що у більшості випадків регламентація функцій органів виконавчої влади оформлюється у вигляді завдань, що стоять перед цими органами. І це закріплюється у відповідних законодавчих актах. Основне пояснення цього знаходиться у тому, що завдання є атрибутивним компонентом змісту управлінських функцій, оскільки зміст функцій суб'єкта управління визначається виконуваними ним завданнями, які витікають зі специфіки об'єкта управління, що відображається в адекватно сформульованих суб'єктом завданнях управління. Тому, як відзначають експерти[9, с. 195], в багатьох актах за суттю і формою викладення функції та завдання співпадають. При цьому, до компетенції ОЦВВ відносяться не будь-які завдання, що постають перед цим органом, а лише ті, що визначають призначення органу та відділяють його діяльність від інших органів, а також мають певні особливості та специфіку.

У процесі виокремлення нормотворчої функції ЦОВВ варто також зосередити певну увагу на взаємодії виконавчих органів у Верховною Радою України – основним законодавчим органом. Нагадаємо, що Кабінет Міністрів України має право законодавчої ініціативи у Верховній раді України. Перелік посадових осіб, які представляють від уряду законопроекти чи питання на пленарних засіданнях Верховної Ради, визначають Глава держави та Прем'єр-Міністр. Зазвичай, документ має представити член Кабінету Міністрів України (п.3 ст. 27 Закону країни «Про Кабінет Міністрів України»). Якщо це неможливо, тоді за згодою прем'єр-Міністра на пленарне засідання Верховної Ради делегується заступник міністра, керівник ЦОВВ,

який не входить до складу Кабінету Міністрів. Відповідно до даних урядового порталу, це можуть бути посадові особи наступного рівня: голови державних комісій, перші заступники та заступники міністрів, голів державних комісій, комітетів та інших установ з чітко визначеним переліком документів, що вони можуть представляти.

У свою чергу, Президент, хоч формально і не є елементом ЦОВВ, активно бере участь у процесах взаємодії з Верховною Радою. Основна форма взаємодії, окрім права законодавчої ініціативи та прохань щодо пріоритетного розгляду президентських законопроектів, полягає у візуванні документів, прийнятих парламентом. Президент або підписує закон у визначені терміни, або застосовує право вето.

Запропонований підхід зумовлює й відповідний зсув фокусу уваги у питаннях оптимізації вищих органів державної влади, зокрема ЦОВВ. Відповідно до цього, адміністративне реформування, зокрема, структури Кабінету Міністрів України має бути зорієнтоване на зміну його фактичного статусу через оптимізацію існуючої організаційної структури. Одним з напрямів такого удосконалення структури уряду є створення урядових підрозділів, які б взяли на себе посередницькі функції Секретаріату Кабінету Міністрів і стали б поєднуючою ланкою між урядом та іншими органами виконавчої влади, главою держави, парламентом. Частково це вже реалізується відповідно до першого етапу адміністративної реформи, розпочатою у 2010 році.

Нарешті, варто наголосити, що виконавча влада є все ж таки різновидом соціальної влади, що знаходить своє відображення у формах взаємодії органів та населення. Такий підхід зумовлює певне розширення класифікації функцій державного управління, але вже з погляду їх соціального змісту. На сьогодні варіантів такої класифікації достатньо багато, що пояснюється тим, що їх автори дотримуються різних висхідних критеріїв відповідно до національних особливостей і характеру державного управління.

Так, американському державному управлінню притаманні десять соціальних функціональних категорій: 1) сприяння торгівлі; 2) управління державними землями;

3) будівництво державних споруд та управління нерухомістю; 4) дослідження й випробування; 5) технічна допомога; 6) закони й судочинство; 7) охорона здоров'я, соціальне забезпечення і пряма грошова допомога; 8) освіта і професійна підготовка; 9) збут товарів (маркетинг); 10) підтримка внутрішніх адміністративних потреб. Така класифікація лежить в основі виокремлення послуг, які надає держава населенню.

Зважаючи на те, що постачальником соціальних послуг може бути не лише держава, але і приватний, а також і «третій сектор» – неурядові громадські та добродійні організації, сьогодні актуальною є проблема чіткого розмежування сфер їх діяльності. Дедалі більшого розповсюдження набувають різноманітні об'єднання громадян на основі спільних інтересів та власності, які створюються з метою надання різноманітних послуг. Крім цього розробляються стандарти соціальних послуг, що є ефективним кроком встановлення критеріїв соціального розвитку. Звісно, що ні про яку «конкуренцію» у цій сфері не йдеться. Виходячи з історичних традицій української держави, власне держава залишається на сьогодні основною інституцією, яка надає соціальні послуги. Хоча не обов'язково вона є виробником цих послуг, адже мова може йти про державне фінансування інших надавачів послуг, створення законодавчої та регулюючої бази, яка б стимулювала зростання послуг і благ.

Відповідно, актуалізується питання розробки державних соціальних стандартів та гарантій на послуги як першочергове завдання уряду. При цьому, як правило, враховують два аспекти:

1. Стандартизація соціальних прав відповідно до нової редакції Європейської соціальної хартії, підписаної дев'ятнадцятьма країнами Європи. Стандартизація соціальних прав передбачає право на працю, професійну підготовку, на справедливі умови праці, свободу професійних об'єднань, право на укладення колективного договору, право працівників на інформацію, на участь в управлінні підприємством, права дітей та підлітків, жінок, що працюють, права матері й сім'ї, права інвалідів та людей похилого віку, а також права робітників-емігрантів та

їхніх сімей на захист, право на безоплатну медичну допомогу і соціальне забезпечення.

2. Розробка системи соціальних стандартів рівня життя, яка має складатися з таких головних підсистем: стандарти споживання матеріальних благ і послуг; стандарти забезпечення житлом; стандарти умов і охорони праці, зайнятості; стандарти стану здоров'я працівників, організації медичного обслуговування й умов праці; стандарти системи освіти; стандарти культури; стандарти навколишнього середовища[6, с. 66].

В Україні правові засади формування та застосування державних соціальних стандартів і нормативів, спрямованих на реалізацію закріплених Конституцією та законами основних соціальних гарантій, визначаються Законом «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії»[4]. Існує кілька варіантів типологізації переліку послуг, що їх надає держава у соціальній сфері. Серед усього їх розмаїття виділяється наступний, суть якого полягає у членуванні послуг на такі три види:

– послуги, які мають сильні характеристики суспільних благ, гарантовані урядом як права людини (базова освіта, перша медична допомога);

– стратегічні послуги – суспільні блага, які відносяться до розвитку на місцевому та регіональному рівнях, включаючи економічний розвиток, міське планування, планування інфраструктури та економічне планування, а також розвиток житлового будівництва;

– послуги, які створюють особисті зручності, включаючи особисті суспільні послуги, що приносять безпосередню (приватну) користь тільки тим, хто обирає користування ними, наприклад, сфери відпочинку, музеї та картинні галереї[8, с. 271].

Реалізація цих послуг вирішує одне з головних завдань влади – розв'язання соціальних проблем та питань. Важливим аспектом цієї діяльності є також те. Що вона представляє собою безпосередню взаємодію з людиною, тобто є найбільш ефективною формою політичної комунікації, що часто використовується владними органами для подальшої легітимації власної роботи.

Разом з цим актуалізується й питання оптимізації соціальних функцій держави. Одним з варіантів такої оптимізації є поступова передача основних регулятивних функцій з центру до регіонів шляхом законодавчого встановлення оптимального їх розподілу. Це зумовлено тим, що саме на регіональному та місцевому рівнях має вирішуватися більшість соціальних проблем – створення умов для соціального захисту людини, здійснення охорони здоров'я, реалізація житлової політики тощо. Доцільним вбачається паралельне завдання з формування адекватної та ефективної структури соціального управління, соціальної інфраструктури на цих рівнях, забезпечення необхідними фінансовими та організаційними ресурсами, посилення відповідальності регіонів за стан соціального розвитку територій. Тільки у такий спосіб органи виконавчої влади зможуть ефективно здійснювати соціальні функції та надавати соціальні послуги населенню.

Загалом тема державного управління, надання державою управлінських послуг останнім часом стає однією з найзапитаніших як у політології, так і в теорії державного управління. У підтвердження цієї тези можна навести конкретні прикладні аспекти її аналізу. Так, окремо розглядається роль управлінських послуг під час проведення адміністративної та адміністративно-територіальної реформ; нормативно-правове забезпечення надання управлінських послуг; доцільність платності послуг та форми їх оплати, загалом питання маркетизації управлінських послуг; доцільність застосування самого поняття «послуга» на означення управлінської діяльності тощо. Вивчається аспект ідентифікації та стандартизації адміністративних та інших видів послуг місцевих органів державної виконавчої влади.

У новітніх умовах з кожним роком питання оптимізації соціальних функцій держави постає дедалі гостріше. При чому ця оптимізація, окрім відповідної реорганізації відносин центру і регіонів, окресленої раніше, стосується кількох додаткових аспектів. З одного боку, вона може відбуватися шляхом визначення та чіткого розмежування сфер діяльності держави як основного надавача

соціальних послуг і так званого «третього сектора» – громадських та благодійних організацій. Таке розмежування дозволить чіткіше визначити та упорядкувати об'єкти, на які скеровується державна соціальна допомога, сприятиме подальшому розвитку мережі благодійних і добродійних організацій та об'єднань. З іншого боку, варто пам'ятати, що держава, надаючи соціальні послуги, не обов'язково є виробником цих послуг. Позитивним рішенням у цьому плані може бути державне фінансування інших надавачів послуг, створення відповідної нормативно-правової бази. Це сприятиме стимулюванню і виробництва суспільних послуг і благ, і їх зростанню. У свою чергу, ці питання актуалізують наступний момент – розробку державних соціальних стандартів та гарантій на послуги як першочергове завдання уряду. Всі ці варіанти вимагають відповідного законодавчого оформлення і супроводу.

Отже, проведений короткий аналіз основних функціональних напрямів центральних органів виконавчої влади, зокрема, в Україні, дозволяє зробити ряд важливих та актуальних висновків. По-перше, з позицій неоінституціонального підходу, корисним у дослідженнях політики та держави є функціональне розуміння природи влади. Одним з головних напрямів реалізації державної влади є здійснення виконавчої функції, яка полягає у практичному застосуванні норм, визначених у законодавчому полі та прагматичній діяльності в межах виконання тієї чи іншої політики. По-друге, основними функціональними напрямками виконавчих органів можуть бути: політико-адміністративна та управлінська, нормотворча та надання соціальних послуг. Така класифікація не є вичерпною, але дозволяє аналізувати функції держави у їх співвіднесеності одна з одною та, відповідно, з погляду державної державно-управлінської ефективності. По-третє, означені складові функціонального аналізу дозволяють виокремити основні напрями оптимізації органів державної влади, що лежить в основі побудови ефективної структури влади. У результаті використання такого підходу можливе не тільки відповідне привертання уваги представників влади до процесів оптимізації функціонування органів державної

влади, але й продовження дискусії щодо основних форм і методів реалізації влади, що наразі потребує й Україна.

1. Авер'янов В.Б. Органи виконавчої влади в Україні / В.Б. Авер'янов. – К. : Ін Юре, 1997. – 48 с.
2. Борденюк В. Деякі аспекти співвідношення державного управління та місцевого самоврядування в контексті реформи адміністративного права / В. Борденюк // Вісник УАДУ. – 2000. – №1. – С.209–216.
3. Державне управління: Навч. посіб. / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна, Л.Ю. Гордієнко; [За ред. А.Ф. Мельник]. – К. : Знання-Прес, 2003. – 343 с.
4. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2017-14>, вільний. – Мова: укр.
5. Зеркин Д.П. Основы политологии. – Ростов на Дону : Феникс. – 1999. – 544 с.
6. Кір'ян Т. Світовий досвід застосування соціальних стандартів / Кір'ян Т., Шаповал М., Вітер В. // Соціальний захист. – 1999. – № 3. – С. 66–73.
7. Кордун О.О. Особливості виконавчої влади в пострадянській Україні: Монографія / О. О. Кордун, К. О. Ващенко, Р. М. Павленко. – К. : МАУП- 2000, – 248 с.
8. Мікрюкова О. Проблеми надання державних послуг у соціальній сфері / О. Мікрюкова // Збірник наукових праць Української Академії державного управління при Президентові України. В 2 ч. / За заг. ред. Б.Лугового, В.М.Князева. – К.: УАДУ. – 1999.– Вип. 2. Ч. 1. – С. 269–273.
9. Совершенствование аппарата государственного управления: Конституционный аспект / Под общ. ред. В.В. Цветкова. – К. : Наукова думка, 1982. – 376 с.